ONE ŞARTLARI
Memleket içi 7,5 Lira
Memleket dışı 12 »
Memleket içi 14 »
Memleket dışı 21 »

anımeli
Türkiyenin En Büyük Kadın Gazetesi
RALIK SAYISI ÇIKTI
üu Yazıları Ciddi, Faydalı ik, Öğreticidir. Renkli ...mlerle Gösterilmişti
40 Sayfa 50 Kuruş
nbul TAN Matbaa

esin cebinde bulunması lâzım ...issinize.
...tinize büyük yardımı olan ...edeni bir ihtiyaç maddesi.
SEN - BEN
...dan çekindiğiniz şeyi yeme... cesaret veren tek müstah... TÜRKİYE Eczanesi - İsta... ra Caddesi No. 88 Tel: 234...
APLARI
...ızde
...n alınabilir
BANKASI
Osmanbey Ajansı:
Tel: 80481

AYDEDE

No. 91 — 66
ÇARŞAMBA 22 Aralık 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar tam mânasile bitaraf siyasi hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon - 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Bir Profesöre Teşekkür

Profesör Yavuz Abadan'a naylon çoraplarla naylon çorap ipliklerinin lüks vergisine tâbi tutulmaması hakkında bütçe komisyonundaki beyanat ve müdafaasından dolayı teşekkür ederiz. Bu teşekküre, naylon çorap henüz memleketimize girmediği devirlerde, hele harp yıllarında ipek çoraplardan çekmediği çile kalmamış olan az gelirli bütün ailelerin iştirâk ettiğine hiç şüphe yoktur.

Naylon çorap muhakkak ki dayanıklıdır; bir çiftin 4-5 ay hizmet ettiği muhakkaktır. Profesör diyor ki: "yerli çorap dayanıksız olduğu için zenginler hariç, aile bütçelerinde pek ağır bir yük teşkil etmekteydi. Naylon çoraplar bugünkü Türk cemiyetinde işçi kadınlar için bile zaruri ihtiyaç haline gelmiştir.,,

Doğru; tamamile haklı sözler...

İşte hükûmet lüks vergisini işçi kadınların zaruri ihtiyacını teşkil eden böyle bir mala koyuyor. Hem de naylon ipliklerine yüzde 20, naylon ipliklerinden dahilde yapılmış çoraplar ayrıca ikinci defa yine yüzde 20, cem'an yüzde 40 vergi!

Naylon çorap artık cidden lüks oluyor demektir.

Bunları — beğenmeseler bile sırf pahalı olduklarından ve servet miyarı sayılacağından — ancak zenginler giyecek. Yeni vergi ile zenginlerin bütçesini koruyacağız. Öte yandan halk ve işçi kadın yerli ipek çorap kullanacak; yani parasını çürük ve pahalı bir mal için sokağa atacak!

Yerli veya ecnebi ipek çorapların naylondan daha dayanıklı oldukları, Ticaret propagandası diye ileri sürülmüyorsa bile bir aldanış ve bir efsanedir.

Evet, biliriz, zarafet bakımından ipek çorap naylona kıyas kabul etmez. Lâkin zarafeti zenginlere bırakmağa razıyız. Bizim elimizden şu kaba, âdi, hare âlem, sağlam çorapları almasınlar.

İpeğimiz çoksa ipekli çoraplar dokuyalım; ipek yalnız çorap örmeğe mi yarar? Aman, sayın Yavuz Abadan! Dayat ve Jayan!

AYDEDE

BUZLAR ÇÖZÜLÜRKEN!

SİYASİ MANZARA

Boşa Giden Müsait Yıllar

Şehrimizdeki verem tedavi müesseselerinden birine yatmak için beş bin hasta sıra beklemektedir, sıraya girmek isteyenlerin sayısı da her gün artmaktadır.

Halbuki Sağlık Bakanlığı 949 senesi bütçesine bütün memleket için ancak 4000 yataklık yeni tahsisat koyabilmiştir.

Yalnız 5-6 bin kişi İstanbulda yatacak yer arıyor. Başka vilâyetlerde kimbilir ne kadar hasta vardır. 4 bin yatakla bu işin uhdesinden nasıl geleceğiz?

Tabiî gelemiyeceğiz. Zira veremle mücadele işine çok önceden hatta 25 senedir başlamalıydık; âzametli garlar, muhteşem âbideler, muazzam binalar kurmağa kalkışmadan evvel veremlilere basit şekilde dağ ve kır hastahaneleri yapmalıydık. Çok geç kaldık. Aksi gibi tam mücadeleye başlayacağımız zaman da en parasız, en zor mali duruma rastladı. Verem memleketin esaslı derdi idi. Lâkin tek parti rejimi bunu açıklamamıza izin vermiyorduki! En müsait ve kıymetli yıllar boşa gitti.

Deseler Ne Deriz?

Hamdolsun, Nevşehirliler müteceddid Nevşehirli sadrâzam İbrahim paşa için bir heykel yaptırıp şehirlerine dikmişler.

Filvaki bu, memleketimizde dikilen ilk heykel değildir; fakat Nevşehirliler, hemşerileri İbrahim paşanın yolunda giderek heykel dikme işinde bir teceddüt göstermişler, şehirlerin kendi meşhurlarını heykelle anma hakkını umumi efkâra tanıtmışlardır..

Galiba şimdiye kadar Anadoluda bir Uzun Mehmet âbidesi müstesna başka bir şehir öyle yenilik yapamamıştı..

İnşaallah sıra nice büyükler yetiştirmiş olan başka kasaba ve şehirlerimize gelir de biraz da dünkü tarihimizin meşhurlarını taş ve tunçla tesbit imkânı hasıl olur.

Zira memleketimizi yer yer gezen bir yabancı mevcut heykellere ve âbideere bakarak bize:

— Sizde bir asırdan evvel hiç büyük adam yetişmemiş midir?

Dese verecek cevabımız ne olacak?

Hele Şükür!

Hükûmet çakmak ve çakmak taşını serbest bırakmağa karar vermiş, yani bunları Tekel maddelerinden saymayacak, sadece gümrük resmi alacakmış.

Hele şükür biteviye yazıp dert yandığımız bir mesele bu suretle halloluyor; biz de dünya usulüne uyuyoruz.

Böylece Avrupa ve Amerika yolculuğu yapan bahtiyarlarla ahbaplarının inhisarında kalan çakmak Allah'ın öbür kullarına da nasip olacak.

Bir karaborsa kapısı kapanmış demektir. Cenabı hak bizi emsali kesiresile müşerref buyursun. Bir gün kibritin de Tekel maddesi olmaktan çıktığını görürsek seviniriz.

Zira ya kibrite benzeyen kibrit yapmalıyız yahut kibriti de serbest ticaret malı olarak kabul etmeliyiz. Kibritin kendisini değil, kutusunu bile hâlâ bir şeye benzetemediğimizi inkâra imkân var mı?

Kışın sayılı günlerinden :

Berdelacuz-Hamsin-Erbain

Eskiden - Beyoğlunun ecnebileri ve tatlı su frenkleri hariç - İstanbullular ve bütün yurd halkı, Martla başlıyan Rumi seneyi kullanırlar; her ay, efrencilerden 12, sonraları 13 gün aralı olarak girerdi.

Rumi Kânunevvelin (Ocağın) 10 unda veya 11 inde Evveli faslı şita ile kış, ertesi sabah da Arapça kırk mânasına gelen ve 40 gün süren Erbain selâm-ı aleyküm derdi.

Artık cilvelerini sıra ile çek dur : Gün dönümü fırtınası, Zemherir fırtınası, İştidadülbert (Soğuğun şiddetlenmesi)...

Erbaini musibet, afet yerine koyanlar çoktu, 40 gün eve kapanıp dışarı adım atmazlar; tamam olunca sağ selâmet kurtulduk diye kurban, horoz kesenler bile bulunur; adadıkları adakları okur, devletlûlerin türbelerine mumları yollarlar; başlardan ekmek çevirip köpeklere doğrarlar; konu komşuya geçmiş olsuna, göz aydına koşarlardı. Lohusalar haftalar geçmişken, 7 döşeğinden çıkmaz, masumu, hamama götürüp kırklamazlardı.

Yaşlanmış, tecrübe görmüş kişiler Erbain yaklaşınca,

— Dağdaki aytlar bile inlerine girecek, açlıktan tabanlarının altını yalayacak ! deyip dururdu.

Oda pencerelerine tavandan yere kadar seccadeler mıhlanır; yalnız bir tanesi bırakılıp onun da kenarlarına Amerkan bezleri yapıştırılır; kapıya pamuk perde asılır; minderlere büzülünüp, dizlerde battaniye, yanlarda tepeleme mangal, fincan fincan ıhlamur içerlerdi.

Ninelerden duyardık : Fi tarihinde hatırlı kazaskerlerden bir Aşir Molla varmış. Erbainde elinden gelse tandır başından hiç kalkmıyacak, fakat işine gücüne devama mecbur. Sırtında üst üste üç dört samur kürk; göğsünde, arkasında, karnında sıcak tuğlalar; kupasına biner, arabanın içine ufak bir mangal alır, dairesine böylece gider gelirmiş.

Bizim çocukluğumuzda, çok yüksek mevkili bir hazretin de Erbain korkusundan Pabucu büyüğe okunacak raddeyi bulduğunu anlatırlardı : Gayet kalın çuhadan, yorgancılara bilhassa diktirttiği geniş obayı yüklükten çıkartıp odaya cibinlik gibi kurdurur; kendisiyle karısının yatağını, gelinlik kızlarınınkini de içine sokturup hep birlikte orada yaşarlarmış. Obaya sinen, kaç kere havalandırıldığı halde hâlâ savulmıyan naftalin kokusundan da halleri harap.

Erbain biter bitmez Hamsin girer, - kelime Arapçada elliyi ifade ettiğinden - tam 50 gün mihman kalırdı. Artık yüreklerde hayli hafiflik. Zira Hamsinde Gayei kuvvet-i serma (Yani kış gününün sonu), İzdivacı hayvanat, Mevsimi gars-i eşcar (Ağaç dikme mevsimi), bahar müjedcileri Cemrelerin düşüşü ve Leyleklerin gelişi mevcut...

Rumi Şubatın nihayetinden bir gün önce kapıya çatan o yaman Berdelacuz'ün (Kocakarı soğuğunun) hükmü 7 veya 8 gündü.

Berdelacuza dair şu fıkra malûmsa da hoştur :

Pek yaşlı anacığının gözünün içine bakan, bir dediğini iki etmiyen adamın biri mahalle kahvesinde eşi dostuyla yarenlikte iken, hatundan açarak,

— Kadıncağız dul, yoksul halinde ben yetimciğini ne derece şefkatle büyüttü bilmezsiniz. Sırtımda Kâbeye götürsem hakkını ödeyemem. Âhır ömründe gönlünü daha fazla memnun etmek için ne yapsam? diye akıl danışırken, dinleyenlerden biri atılmış :

— Kocaya ver, Kâbe sevabına er !

Beriki,

— Amma da yaptın a birader. Valde sekseninde, neredeyse peynir dişlerini çıkaracak ayol ! diye dursun, öğüdü veren ısrarda :

— Bir defa teklif et, dünden razı değilse yüzüme tükür !

Adam, ağız aramış. Annesi,

— Allah nasip ettiyse, alınma yazdıysa ne diyeyim? Cevabını vermez mi?

Bu cevaba fena halde öfkelenen oğlu yalancıktan derhal,

— Sana münasip birini bulmuştum bile; nikâhını kıydırmak için şimdi imamı getireyim diyerek fırlamış sokağa...

Yatsılar okunuyor, lâpa lâpa kar yağıyor, gelmez de gelmez. Sabrı tükenen, gelecekleri bir an evvel görmeğe tahtaboşa seğirten acuze soğuktan titreye titreye çeneleri zangır zangır,

— Bu gece da da da dan gecesi!.. Bu gece ba ba baban gecesi ! İmamı mı bulamadı? Evinimi bilemedi? Dı dı dı dı, dı dı dı dı... larla kıkırdayıp gitmiş...

Sermed Muhtar ALUS

Geçmiş Zaman Olur ki Hayali Cihan Değer..

— **Eğer bir ay tatil yapmak istersen, git onu kucakla; kızamık çıkarıyor.**

"Fransız karikatürü"

İyi Doktrorla Kalp Hastası

Gen bir kadın aile doktoruna telefon eder :

— Alo, doktor! Büyük ikramiyeyi kazandık. Kocam bürosunda daha haberi yok, onun kalbini uzun zamandır tedavi eden sizsiniz, lütfen kendisine bu haberi alıştıra alıştıra söyler misiniz?

Doktor hastasına telefon ederek muayenehanesine çağırır; bir müddet konuştuktan sonra :

— Eğer piyangodan on bin lira kazansanız ne yapardınız? diye sorar.

— Ne mi?... küçük bir otomobil alırdım.

— Ya elli bin lira kazansanız?

— Yazlıkta bir villâ yaptırırdım.

— Ya, beş yüz bin lira olursa?

Adam her halde doktorun şakasını kısa kesmek için olacak, gülerek :

— Büyük ikramiyeyi kazanacak olursam; hiç tereddütsüz yarısını size verirdim der... Ve doktor sekteyi kalbten derhal düşüp ölür.

AKLIMDA KALANLAR

Şapkayı Çıkar ! Şapkayı Giy !

Pariste Skala tiyatrosu geniş, hem çok geniş koltuklarile meşhurdur. İnsan üzerlerinde uyurcasına rahat rahat oturabilir: nitekim oturduk.

Yalnız alaylı tarafından bir tiyatro olduğu için seyirciler pek tiyatro adabına hürmet ve dikkat etmezler.

Bir defasında şöyle bir hadiseye şahit olmuştum: Yanımda oturan benim gibi kırmızı saçlı bir zat sinirli sinirli program satan kızlardan birini çağırdı ve:

— Önümdeki Madama söyler misiniz şapkasını çıkarsın! dedi.

Dediğini yaptılar, şapka da çıktı. O perde biter bitmez, komşum yine sinirlendi ve yine o kızı çağırdı. Bu defa da:

— Rica ediniz Madam şapkasını giysin, rahatsız olmasın! ricasında bulundu.

Sebep: Kadının başındaki perükden başın üstündeki sivilceli kelliğin arzı endam edişiydi.

Komşuma hemen teşekkür ettim. Bunu arkaya doğru kadın da yaptı ve şapkasını tepesine geçirdi.

S. M. S.

...nın Değer..

LIMDA KALANLAR

...ı Çıkar!

Şapkayı Giy!

...Skala tiyatrosu geniş, ...eniş koltuklarile meşhur- ... üzerlerinde uyurcasına ...at oturabilir; nitekim o-

...daylı tarafından bir ti- ...ğu için seyirciler pek ti- ...ana hürmet ve dikkat et-

...sında şöyle bir hadiseye ...ştum: Yanımda oturan ...i kırmızı saçlı bir zat si- ...i program satan kızlar- ... çağırdı ve:

...deki Madama söyler mi- ...sını çıkarsın! dedi.

...i yaptılar, şapka da çıktı. ...iter bitmez, komşum yine ...ve yine o kızı çağırdı. Bu

... ediniz Madam şapkasını ...natsız olmasın! ricasında

...Kadının başındaki perük- ... üstündeki sivilceli kelli- ...ndam edişiydi.

...na hemen teşekkür ettim ...aya doğru kadın da yap- ...tasını tepesine geçirdi.

S. M. S.

Minelbab İlelmihrab

Yazan: Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 66 —

11

Ali Kemal Beyin Tevkifi hâdisesinden sonra neler oldu?

Muhalefet rüesası sancısı tutmuş hindi gibi düşünüyorlardı — Tevkifim için emir verilmiş — İngiliz sefarethanesi muhaliflere hüsnü kabul gösteriyormuş — Sefarethanede bir barakaya sokulduk — Lider Sadık beyin tezkiyesi — Taş kışla.

Evde kaç kişi varsak telefonun başına dizildik; arkadaşımız mevkufun refikasına derhal, vakit, saniye geçirmeden Refet Paşaya, diğer taraftan da sefarethanelere müracaat tavsiyesinde bulundu. Teselli de etti, ümitler verdi. Biraz sonra kendisi de bizzat uğrayıp neticeyi anlıyacaktı.

●

Muhavere bitmek üzere idi ki bize şu haberi verdiler: Hoca Sabri Efendi, zeynelâbidin Efendi, Mehmet Ali Bey ve muhaliflerin daha sair rüesası Ali Kemal Beyin evinde imişler; evet, orada imişler... Yani dört polis girse cümlesini toplar ve bir otomobile koyup arzu ettiği yere götürürdü. Ecnebi zabıtaya hayatlarının muhafazası için müracaatta bulunmamışlardı.

— Ah, diye dertleşiyorduk, biz ne ihtiyatsız, ne beceriksiz adamlarız. Ya zavallı Ali Kemal? Ufak bir takayyütte bulunmadı; fedai gibi nefsini öne attı!

●

Merhum ile son mülâkatım şu hazin şekilde bukubulmuştu: O gün günlerden Cuma idi; yani Pazar günü tevkif olunarak galiba Pazartesi günü vefat ettiğine nazaran hayatta nasibi kalan dört günün birincisi... Beni, Sabih Şevket ile beraber öğle yemeğine çağırmıştı.

Haftalardanberi İstanbul sokakları (Kahrolsun Ali Kemal!) tehditleriyle inliyor, fevç fevç halk pencerelerinin önüne gelip haykırıyordu. O ise garip bir tevekkül, bir inkiyat ile bu fırtına, bu cûş ve huruş, bu kıyamet ortasında sakin ve halim her günkü tabiî hayatını sürüyor, meselâ bizi yemeğe çağırıyor, sizi ziyarete gidiyor, evinden çıkarak tek başına sokaklarda dolaşıyor, hiç bir şeye ehemmiyet vermiyerek bildiğini, dilediğini yapıyordu.

●

Güneş içinde şıkırdayan caddeden apartımanın loş dehlizine girince yüreğimin daraldığını duydum; bu darlık sohbet ve yemek esnasında arttıkça arttı. Sade ben değil, arkadaşım da daimî neşesine rağmen mahzun duruyordu.

Ali Kemalin ise hayatta ilk defa olarak kahkahasını o gün işitmemiştim. Yani, refikası da dahil olarak, dördümüzü de bir gam kaplamış, saatler geçmez olmuştu; konuşacak lâf bulamıyorduk. Uzaktan bize doğru bir bulut gibi gelen felâketin gölgesi şimdiden yüzümüze sinmiş, kasırgalardan evvelki boğucu ağırlık üstümüze çökmüştü.

Bize müstakbel projesini anlatırken, yani (Peyam) ı tekrar (Sabah) tan ayrı, saltanat-ı meşruta müdafii olarak tahtın ve hilâfetin hukukunu siyaneten çıkarmağa karar verdiğini ve hattâ duvar ilânlarını da bu tarzda bastırdığını söylerken, ben, nasıl garip bir hissi kablelvuku ile, bilmem, bu ümit bahş sözleri inanmıya inanmıya dinliyor ve sırf teselli olsun diye tasdik, tasvip eder görünüyordum.

Yemeği müteakip dışarı can atmak istedim. O, biraz daha oturmamızda ısrar ediyordu. Fevkalâde sinirli idim. Reddettim ve yakında görüşmek arzusuyla merdivenleri ikişer ikişer atladım, caddeye atıldım. Merhumu son görüşüm işte o gündü ve bu suretle olmuştu. Cumartesi günü buluşamadık; Pazar günü sabahı, yani tevkifinden beş, on saat evvel telefonla dört, beş cümle teati etmiştik. İşte bu kadar... Ecel onu alıp başka dünyaya götürdü. Beni de, birkaç gün sonra, vapur başka bir memlekete götürecekti; yalancı cennete götürecekti, Lübnan eteklerinde bir devre-i sükûna kavuşturacaktı.

●

Gelelim tevkif hâdisesi gününe:

Sabih Şevket miadı gelince bastonunu aldı, ziyarete gitti. Biz helecanla, merakla evde bekledik. Nihayet döndü; anlattı: Ümit pek azdı; Ali Kemalin nerede olduğu meçhuldü; onu artık yarı ölmüş addedebilirdik. Apartımanda mevcut muhalefet rüesasına gelince: Sancısı tutmuş hindi gibi düşünüyorlar ve neye karar vereceklerini bilmiyorlarmış, bu ne kararsızlık, ne ruhsuzluk, ne ölüm uykusuydu. Silkinip bir çıkar yol aramaları lâzım gelmez miydi? Her saat tevkif tehlikesine maruzdular, maruzduk, hülâsa hal ve vaziyetimiz berbatti, bitikti. Telefonla Mustafa Sabri Efendiyi buldum; konuştuk. Yarına intizardan başka yapılacak iş görmüyordu. Sabahleyin ben de apartımana gidecektim; orada, bilmüzakere, hattı hareketimizi tekarrür ettirecektik.

Bu halde geceyi geçirdik.

●

Sabahleyin birdenbire bana da bir cüret geldi: Hiç bir şey olmamış gibi kalkacak, matbaaya gidecek, gazetemle meşgul olacaktım. Ali Kemal Beyin nagihanî tevkifinden sonra yeni tevkifat yapılmasına pek az ihtimal veriyordum. Öğleden sonra, dediğim gibi, solgun bir yüzle idarehaneden içeri girdim. Günlerden Pazartesi idi, gazetem çıkmıştı ve satış vaziyetten yine müteessir olmamıştı. Masama oturdum. (Sabah) muharrirleri ve memurları beni görünce şaştılar ve firar, ihtifa tavsiyesinde bulundular. Aldırmadım. Yalnız bir aralık mesele değişti; zabıta muhbirimiz kan ter içinde koşarak geldi, kulağıma şu müthiş haberi fısıldadı:

Kadın — (kocasına) haydi oradan mıymıntı herif! Hem yarım ton bile kömür almak elinden gelmez, hem de ısınmak için bulduğun bu çareyi hoş görmezsin!

— Şimdi polis müdüriyetinde idim, sizin tevkifinize emir verildi!

●

Gördün mü belâyı? Derhal yerimden kalktım; hava yağmurlu idi, bastonumu bıraktım, şemsiyemi aldım, caddeye çıktım; her adımda arkamdan, önümden, yanımdan birinin yakama yapışmasına ve:

— Buyurunuz, sizi merkeze götüreceğim!

Demesine intizarda idim. Maamafih, tabiî yolumu ve gidişimi değiştirmedim. Tıpış tıpış yürüyerek, kaygusuz gibi köprüyü geçtim, tünele bindim, Ali Kemal Beyin apartımanına çıktım. Beni yazı odasına aldılar. Orada beş, altı zat oturuyordu. Hoca Efendiler gitmişlerdi.

— Nereye? diye sordum.

— Sabahleyin çıktılar. İngiliz sefarethanesine gidecekler ve bizleri de haberdar edeceklerdi. Hâlâ bir ses çıkmadı. Mevcut zevattan yalnız birini tanıyordum: Karahisar-ı Şarki sabık mebusu Ömer Feyzi Efendi. Ötekilerle ancak şöyle bir göz aşinalığım vardı; yaşlı, başlı, fes giymiş hoca kıyafetli, müsecce konuşmağa meraklı beş, altı kişi... Bir müddet daha bekledik, gelenler, gidenler vardı ve ortada bir söz dolaşıyordu: Bütün muhalifler İngiltere sefarethanesine iltica etmekte imişler... Sefarethane cümlesine hüsnü kabul gösteriyormuş!

O halde?

●

O halde bizim de iltihakımız icabederdi. Üçer kişilik gruplara ayrıldık, ayrı ayrı yollardan sefarethaneye geldik. Kapıcılar sormadılar bile... Zaten biz girerken daha başka adamlar da teker, çifter, üçer beşer bahçeye doluyordu. İngiltere sefarethanesine ömrümde üçüncü girişimdi; bir defasında adı hatırımda kalmıyan bir memuru hususi bir iş hakkında ziyarete gitmiştim. Bir defa da yanımda telgraf umuru müdürü Emin Bey olduğu halde İzmir telinin tanzimi meselesini görüşmek üzere baştercüman Rayan ile buluşmuştum. İngiliz karargâhına da yalnız bir defa, yine bu Emin Beyle aynı iş için uğramıştım. Hepsi bu kadar. Bunların haricinde ne ben bir ecnebinin evine gittim, ne de bir ecnebi benim kapımı çaldı.

●

Bütün mütareke devrinde münasebatım sırf hemşehrilerime münhasırdı. Ne ise, bunu kendimi meth başkalarını zem için yazmıyorum; niyetim nefsimi temizlemek, bir teveccüh noktası aramak da değildir. Mükerreren söylediğim veçhile bu "hatırat" ı yazmakta bir kastim yok; kimseyi temin lüzumunu his etmiyorum.

(Devamı var)

İSTANBULDAN KROKİLER

Gerçekten Ateş mi ?
Saman Alevi mi ?

Dış İşleri Bakanlığı elçiler de dahil olmak üzere bütün memurlarını mal beyanına tâbi tutmuş. Alınan cevaplar tetkik edilmekte imiş.

Bu cevaplar, tahmin ettiğimize göre, o memurları mahkemeye sevkettirecek kadar yüklü olmayacaktır. Zira hariçte çalışanların eline geçen para pek yüksektir; âllem kallem edilip edilip meşru gösterilmeğe de müsaittir.

Şu var ki, Bakanlık tam diplomatça hareket ederek daha evvel, geniş mikyaslı bir tasfiye kararı almıştır. Mal beyanı vartasını atlatan tasfiye berzahına düşebilir.

Bugüne kadar kendi vaziyetlerinden en emin ve en kaygusuz olan Dışişleri memurlarının yüreğine ilk defa ateş düştüğü muhakkak!

Bakalım bu ateş gerçekten ateş midir, yoksa saman alevi midir? Bir dağ bazan bir fare doğurabilir. Göreceğiz.

Talebe Yurtları

Talebe birlikleri pazar günü bir toplantı yaptılar, dertlerini ve dileklerini anlattılar.

Talebe yurdunun noksanları üzerinde duranlardan biri şşöyle dedi:

— Yurtlar Başkanı Fakihe Oymen bize şu tavsiyede bu'unuyor: "Yurttan memnun olmıyanlar çıksın, gitsin!".

Bu kestirme lâflarla herşeyi yapıyorum sanmak modası geçmiş bir usuldür. Bir yurtlar başkanının vazifesi ihtiyaçları görmek, yurda sığınmış gençleri memnun etmeğe çalışmaktır.

Bir lokanta sahibi, "Yemeğimi beğenmiyenler buraya gelmesin!" dediği gün iflâs etmeğe mahkûmdur. Her halde sayın yurd Başkanının maksadı bu olmasa gerektir ve biz bir gün top atmış yurd başkanlariyle karşılaşmak istemeyiz.

Şikâyetlerin üzerinde ehemmiyetle durulacağına inanmaktan başka elimizden ne gelir?

Maliye ve para dramı hakkında

"Faust,, u Okurken

"Bainville,, den tercüme

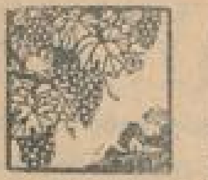

Ecnebi bir dostum sordu:

— (İkinci Faust)u okuyalı çok mu oldu? Öyleyse bu kitabı açınız; göreceksiniz ki şimdiki buhranın bütün sahnelerini, bir kaç faydalı fikirle beraber, burada bulacaksınız.

Dediğini yaptım! (İkinci Faust) un birinci perdesinde İmparator, sarayında bir istişare meclisi kurmuştur. Devlet müthiş bir parasızlık sıkıntısı çekiyor. Harbiye nazırı inliyor. Hazine nazırı itimatsızlıkla karşılandığını görüyor; altın girecek kapılar örtülmüştür. Herkes yeri kazıyor, parasını saklıyor, hükûmet kasaları ise bom boş duruyor.

Saray nazırı tasarruf yapmanın imkânsızlığını ileri sürerek diyor ki: "Her gün az sarfetmek kararı alıyoruz, lâkin her gün ihtiyaçlarımız artıyor ve derdimiz büyüyor!,,

Bunları dinleyen imparator, maskarasına dönüyor. Bu maskara Mefistofeles'tir İblis şöyle söylüyor:

— "Yokluğu çekilen parayı bulmak imparatorun elindedir.,,

Aza telâşa düşüyor. İçlerinden diyorlar ki: "kâfir işini bilir; yalanla hulûl çaresini bulur. Muhakkak yeni bir proje daha meydana koyacak!,,

Halbuki maskara hepsinin iz'anlısıdır. Devletin para getirecek kaynakları çoktur. Bunları keşfetmek gerek:

— Evet, para yok. Para toprağın hizasında bulunup toplanmaz. Akıl, derinine gömülü olanı yüze çıkarmağı emreder. Dağların damarları ve surların temelleri içinde altın mevcuttur. Siz ise elinizin altında olmayanı yok sanıyorsunuz ve cebinize sokamadıklarınızı hesaba katmıyorsunuz!

İmparator:

— Abdalca lâfları bırak, diyor, vâiz ve nasihat dinlemekten bıktım. Biz, şu anda meteliksiziz. Marifet parayı hemen bulup meydana koymaktır. Bas bakalım altın sikkeleri!

— Ne kadar isterseniz basayım; hattâ fazlasını bile.. Bundan kolay iş yok. Lâkin dikkat ediniz: kolay olan işler ekseriya en tehlikeli olanlarıdır. Hayır, devlet o yoldan hedefine varamaz ve beklediğine kavuşamaz. Ey imparator! sapanı eline al, sen ek, sen biç. O zaman yerden sürü sürü altın yüklü kervanlar türeyecektir.

Meclis dağıldıktan sonra yalnız kalan Mefistofeles kendi kendine şu hükme varıyor:

— Ahmaklar servetin emeksiz kazanılamıyacağına bir türlü inanmıyan adamlardır.

İşte bugün de böyledir; para ve maliye dramı, devletin parayı zahmete katlanmadan, toprak hizasında, rahatça toplamasını isteme[...] ileri geliyor. Goethe bütün [...] rı zamanında görmüştür. Fa[...] zık ki günün ricali (ikinci F[...] okumağa vakit bulamıyorlar[...] salar da ibret dersi alacakla[...] heli!

[...]ERKEN

MENDİL Mİ[...]YETSİ[...]

Japon Diet meclisindeki [...]zendost bir [...] rezalet, ne tuhaf ki bu mem[...]den, atom bom[...] zamanı hatırlatacak şu[...]a geçirdi. [...] Japonyadan [...]

Her yerde o nazırdan [...]larak dilediği [...] Arthür'ün "Tacsız imparat[...] diği Japonyadan...

Bir mec[...]ğuma göre, [...] bi sırası[...]ğrayark ölen [...] Yamam[...] bir Amerika d[...] çıktığı[...]ndan birine y[...] "Ben[...]lipin, Havai a[...] sisko[...]lmıyacağım. V[...] kurulup Birleş[...] gaye Washington'daki [...], demiş.

letine sulh şartlarını di[...]nunda uğraya[...]

Uçak kazası, baş a[...]eniş hudutsuz, [...] tundan kurtarmış oluy[...]ndan sonra — [...] si imkânsız ve aşırı der[...] işin içinden çık[...] lım — Japonya az zarar[...] bütün kesilme[...] darbeye dayanamazdı. H[...]tine ulaşmak [...] tini galip farzederek S[...]dir ki siyaset [...]

Vakitsiz sanılan ba[...]n kurtardığı [...] larını mânevi ölümlerine [...] lık sayılabilir.

Japonlar hakkında bi[...]nen bir çok [...] nilerini de öğrendik ve [...]am ediyoruz [...] yıkanan ve sıcak suya en [...] temizlik mer[...] tir. Daha dün gözlüme [...]a sıcak su ka[...] ve bu kaynaklara girip [...]at, bir gün, b[...] ay, beş ay değil, bir sene [...]kmadan yaşıy[...] mış! Suda yer, suda içer, [...] üstü uzanır[...] sürerlemiş.

Japonyalı, mendilden [...]arlık vasıta-[...] n olduğu için nefret eder[...]nun bir hi-[...] kâyesi de vadır.

Amiral Yamamoto'ya [...]lişmanlığın [...] aşılıyan babası imiş. O[...]gelen ve hay-[...] van eti kokan yarı barba[...] Japon impar[...] hiçe sayıp cizyeye bağla[...] yakıla anlat[...] ları şöyle tarif edermiş:

"Kocaman burunların[...] kumaşlara si[...] sümüklü bez parçaların[...] yerde yine [...] saklayan insanlar...,,

Japonyalı ihtiyarın [...] şaşmasından [...] lir? Şüphe yok ki mendi[...]kullanma âdet[...] minin ulaştığı en yüksek [...]rine hiç uyma[...]

Burun silme mesele[...]ve çirkin bir [...] esiriyiz; kâğıttan yapılı[...]llanıldıktan so[...] ler — dişçi bardakları, p[...]ular, hattâ şu[...] tabaklar, kutular, şişe[...] çamaşırlar — [...] halde henüz kâğıt mendi[...]umileştireme[...]

Hem[...] iğrenç bez [...] tümüzde[...]de, bağrımıza [...] maktay[...]e atıp evde u[...] lamakta[...]kta veya y[...]atı, kâğıt bol[...]

Ayıp şey! Bez mendi[...]etidir; Yama[...] sıhhat kaidelerine aykırı [...] kendimize [...] o âdete şaşmakta haklıdır[...] ise gerçekten şaşılacak işt[...]

Küçük [...]

[...]ampur mihr[...] [...] ettirmek için [...]miş.

[...] fevkalâde [...]yada bir tek[...]

[...]aatin kendisi [...]rak yapılmış [...] bir pırlanta, [...] kapak tek [...]at çok küçü[...] [...]leri, dakikala[...] [...]aları ve ayla[...] [...]ymetini dör[...] [...]k tahmin et[...]

ERKEN

MENDİL MİLLİYETSİZLİĞİ

Japon Diet meclisindeki zendost bir nazırın çıkardığı
rezalet, ne tuhaf ki bu mem den, atom bombasına uğradığı
zamanı hatırlatacak sure ta geçirdi.

Her yerde o nazırdan ... Japonyadan bahsediliyor; Mac
Arthür'ün "Tacsız impara olarak dilediği gibi çekip çevir-
diği Japonyadan...

Bir mec ... ğuma göre, İkinci Cihan Har-
bi sırası ... ğrayark ölen Japon baş amirali
Yama ... bir Amerika düşmanı imiş; harp
çıktığı ... ndan birine yazdığı mektupta;
"Ben ... llipin, Havai adalarile San Fran
sisko ... lmıyacağım. Varmak istediğim
gaye Washington'daki ... kurulup Birleşik Amerika dev-
letine sulh şartlarını dik ...!,, demiş.

Uçak kazası, baş amı ... nunda uğrayacağı hayal suku-
tundan kurtarmış oluyo ... eniş hudutsuz, gerçekleştirilme-
si ımkânsız ve aşırı der ... adan sonra — yenilmeği bıraka-
lım — Japonya az zararl ... işin içinden çıksa bile amiral bu
darbeye dayanamazdı. B ... sbütün kesilmediği sırada devle-
tini galip farzederek S ... tine ulaşmak bir tali eseridir.

Vakitsiz sanılan baz ... dır ki siyaset ve sanat adam-
larını mânevi ölümlerine ... ın kurtardığı için bir bahtiyar-
lık sayılabilir.

Japonlar hakkında bil ... inen bir çok şeyler biliriz; ye-
nilerini de öğrendik ve öğr ... vam ediyoruz. Japon, en çok
yıkanan ve sıcak suya en ç ... temizlik meraklısı bir millet-
tir. Daha dün gözüme ilişti ... la sıcak su kaynakları çokmuş
ve bu kaynaklara girip bir ... at, bir gün, beş gün, hattâ bir
ay, beş ay değil, bir sene ... ıkmadan yaşıyan adamlar var-
mış! Suda yer, suda içer, ... üstü uzanır yatarlar. Ömür-
lerini ... sürerlemiş.

Japonyalı, mendilden ... darlık vasıta-
sı olduğu için nefret eder ... unun bir hi-
kâyesi de vadır.

Amiral Yamamoto'ya ... düşmanlığını
aşılıyan babası imiş. Oğ ... gelen ve hay-
van eti kokan yarı barba ... Japon imparatorluğunu nasıl
hiçe sayıp cizyeye bağla ... yakıla anlatırken Amerikalı-
ları şöyle tarif edermiş:

"Kocaman burunlar ... kumaşlara sildikten sonra o
sümüklü bez parçalarını ... yerde yine ceplerine sokup
saklayan insanlar...,,

Japonyalı ihtiyarın ... şaşmasından tabiî ne olabi-
lir? Şüphe yok ki mend ... kullanma âdeti medeniyet âle-
minin ulaştığı en yüksek ... rine hiç uymaz.

Burun silme mesele ... ve çirkin bir göreneğin hâlâ
esiriyiz; kâğıttan yapıl ... llanıldıktan sonra atılan ne-
ler — dişçi bardakları, p ... ular, hattâ şu harp esnasında
tabaklar, kutular, şişel ... çamaşırlar — icat ettiğimiz
halde henüz kâğıt mendil ... umumileştiremedik.

He ... , iğrenç bez parçalarını üs-
tümüzde ... de, bağrımıza basarak kullan-
maktayız ... e atıp evde uzun müddet sak-
lamakta ... kta veya yıkattırmaktayız.

Ayıp şey! Bez mendil ... aatı, kâğıt bolluğu asrına yeni
sıhhat kaidelerine aykırı ... letidir; Yamamoto'nun babası
o âdete şaşmakta haklıdır ... kendimize şaşmamaklığımız
ise gerçekten şaşılacak iştir

R. H. K.

...zanılamıyacağı-
... bir türlü inan-
...yan adamlardır.
...şte bugün de
...öyledir; para ve
...aliye dramı, dev-
...tin parayı zah-
...ete katlanmadan,
...prak hizasında,
...hatça toplamasını isteme...
...eri geliyor. Goethe bütün ...
... zamanında görmüştür. Fak...
...k ki günün ricali (ikinci F...
...kumağa vakit bulamıyorlar...
...alar da ibret dersi alacaklar...
...heli!

Küçük Bir Saat

Rampur mihracesi, saatini ta-
... ettirmek için Londraya gön-
...miş.

Bu fevkalâde saat her halde
...yada bir tektir.

Saatin kendisi bir sarı yakut o-
...larak yapılmış. Camı inceltil-
... bir pırlanta, camı muhafaza
... kapak tek parça zümrüttür.
Saat çok küçük olduğu halde sa-
...leri, dakikaları, saati, günler,
...aları ve ayları gösterir.
Kıymetini dört buçuk milyon
...k tahmin etmişler.

Bir dokun...

Niyetleri Yok !

Bir yanda pahalılıktan, para kıtlığından dert yanıyoruz; hayat şartlarının ağırlığından ve günden güne ağırlaştığından şikâyet ediyoruz, geçim bahsinde ağızlarımızı bıçak açmıyor. Memleketin iktisadî,, malî durumu gözlerimizi yıldırıyor, tüylerimizi ürpertiyor. Fakat öte yanda zevk uğruna para savurmakta, mirasyedi hovardalığı yapıyoruz, birbirimizle caka yarışına kalkıyoruz. Giyinip kuşanmada elimizden geldiği kadar lüks israfını mide ihtiyacına tercih ediyoruz.

Hele eğlence! Bunun tiryakisi kesildik. Günün her saatinde bütün kahvehaneler tıklım tıklım dolu. Masaların kimisinde iskambil kâğıtları hışırdıyor, kimisinde tavla zarları şıkırdıyor. Zannedersiniz ki, bu hemşeriler unlarını elemişler, eleklerini duvara asmışlar, malikânelerinden tıkır tıkır irat geliyor, kendileri boş vakitlerini hoş geçirmek için kahvehanelerde oyunla eğleniyorlar!

Sinema kapıları arı kovanı gibi işliyor, altı buçuk matinesinin biletleri saat iki buçukta satılıp tükeiyor, biraz gecikenler geriye dönüyorlar.

Tiyatrolar da pek rağbette. Yerli tiyatrolarımız hıncâhınç dolduğu gibi birçok hemşeriler Türkçeden gayri dil bilmedikleri halde, arasıra şehrimize gelen yabancı tiyatro kumpanyalarının temsillerine de tehalükle koşuyorlar.

Sporla alâkası, bu hususta zerre kadar bilgisi olmıyanlar dahi gönül eğlendirmek için futbol maçlarına gidiyorlar; stadyumların etrafı sabahın erken saatlerinde mahşer yerine dönüyor; gişelerin önünde tekme, yumruk kavgaları oluyor; bilet satışları karaborsaya düşüyor, biletler sekiz on misli fiatla kapışılıyor.

Beyoğlunun irili ufaklı barları gecenin geç vakitlerine kadar vızır vızır işliyor, Cazbant gürültüleri fâsılasız devam ediyor.

Yılbaşı eğlencesi için hazırlıklara çoktan başlandı. Bir haftadanberi büyük gazinolarda masalar kapatılıyor, tuvaletler, elbiseler diktiriliyor veya kiralanıyor; evlerde de kumar partileri tertipleniyor.

Her gün akşam üstü sular karardıktan sonra çalgılı gazinolarda, içkili lokantalarda boş masa kalmıyor, koltuk meyhanelerinin tezgâh başlarında müşteriler birbirlerinin omuzlarından ellerini uzatarak kadeh doldurup boşaltıyorlar.

Polis ekiplerinin taramalarına rağmen gece yarıları sokaklarda sarhoş nâraları etrafı çınlatıyor.

Memleketin şu manzarası insana Timurlengin fıkrasını hatırlatıyor. Timurlenk yeni zaptettiği bir memlekete ağır vergiler koymuş. Aradan üç dört gün geçtikten sonra maiyetindekilerden birkaç kişiye; her tarafı dolaşınız, halkın ne yaptığını tetkik edip neticeyi bana bildiriniz" demiş. Adamlar memleketin kıyısını köşesini dolaşıp dönmüşler, Timurlenge; "Efendim, demişler, memleket halkı keder içinde. Herkes derin derin düşünüp gözyaşı döküyor.". Bu cevap üzerine Timurlenk vergiyi biraz daha arttırmış, birkaç gün sonra yine adamlarını göndermiş ve ayni cevabı almış.

Vergiyi bir kat daha arttırdıktan sonra adamları köşeyi bucağı dolaşıp dönünce; "Aman efendim, demişler, Halkın gidişatı değişti. Yediden yetmişe kadar herkes neş'e içinde eğleniyor, gülüp oynuyor." Bu defa Timurlenk; "Eh şimdi tamam. vergiyi tekrar arttırmağa lüzum yok artık" demiş. Galiba vergiler ağırlaştıkça biz de endişeyi, üzüntüyü bir yana bırakıp kendimizi zevke, eğlenceye kaptırıyoruz amma... baştakilerin ağızları varıp ta bir türlü "Tamam" demiyorlar, demeğe niyetleri de yok!

Cemal Refik

— Kömürü ne zamandanberi lüks sınıfına soktunuz ?
— Karıya lüks manto alalıdanberi!

Erkek — Öyle canım sıkılıyor ki ne yapacağımı bilmiyorum!.

Cellâd — Son arzun?
Ayyaş mahkûm — Kafayı çekmek!

"Tan,, Çıkmağa Başladı

A. Naci Karacan - H. L. Dördüncü şirketinin müstakil ve milliyetperver bir gazete olarak çıkaracağını yazdığımız TAN, bu vasıfları tamamile haiz bir şekil ve hüviyette intişara başladı. Bir çatı altında bulunduğumuz refikimizi en samimi surette tebrik eder, kendisini matbuatımız için büyük bir kazanç addederiz.

NİKÂH DAİRELERİNDEN HAYAT SAHNELERİNE

ERKEKLİK GURURU

30 — XXXVI

— 30 —

Her yudumda boğazı yanan Firdes yüzünü ekşite ekşite bardağı bitirdi. Vücudunu lâtif bir hararet kaplıyor, sinirleri gevşiyor, göz kapakları ağırlaşıyordu.

— Garson üç duble bira daha getirdi, masa başında tepsiyı mütereddit bir göz attıktan sonra Hamiyet hanımdan başlayarak bardakları sıra ile Firdesin ve Şevki beyin önlerine bıraktı. Bu esnada Şevki bey göz kırptı, garson hafif bir baş işareti yaptı.

Yine Hamiyet mütehakkim ihtarile Firdes bardağı aldı, bir kaç yudum içtikten sonra:

— Aa, deli, amma tuhaf şey. Deminki bira boğazımı yakıyordu, bu seferki öyle değil.

Hamiyet hanım gülümsedi:

— Aferin, Firdesciğim! ilk bardakta biraya ağzın alıştı da ikincisi tatlı geldi. Âfiyet olsun, iç yavrum.

Kendisi de bardağını kaldırdı, bir kaç yudum içtikten sonra yüzünü buruşturarak bardağı masaya bırakıp Şevki beye bir göz attı ve başını öte çevirdi.

Firdes bardağını yarıladıktan sonra yine bir az yana dönüp gözlerini denize dikti. Karşısındaki manzara gittikçe güzelleşiyordu. Biraz ileride beyaz bir sandal yana doğru eğilmiş, yelkenini şişirmiş, sakin denizde geniş daireler çizerek dolaşıyor. Daha ötede büyücek bir motör homurdanarak gidiyor.

Burunlardan köpükler saçarak geçen boğaz vapurlarının kabarttığı dalgalar gazinonun tahta kaplamalarını şamarlıyor. Bunları seyrederken gözleri kapanır gibi oluyor. Uzanmak, yatmak istiyor.

Genç kadının bu dalgınlığı esnasında Hamiyet hanım birasını yarıya kadar içtikten sonra kendi bardağını Firdesin önüne sürüp onun bardağını çekti ve manalı bir tebessümle Şevki beyin yüzüne baktı. Bu işaret üzerine Şevki bey kalkıp büfeye doğru gitti. Baş başa kalınca Hamiyet hanım, Firdesin saçlarını okşayarak:

— Çok memnun oldum, Firdesciğim, dedi. İşte böyle, daima büyük sözü dinlemeli. Hadi, seninle bir kadeh tokuşturalım.

Kadehleri tokuşturup içtiler. İlk yudumda Firdesin yüzü yine ekşidi:

—Ne oluyor, bilmem ki. Bir az evvel birada bu acılık yoktu, şimdi yine boğazımı yakıyor.

— Senin sinirlerin bozuk, yavrucağum. Onun için ağzının tadı da mütemadiyen değişiyor. bardaktaki biranın yarısı tatlı, yarısı acı olur mu, evlâdım?

Başını çevirip geriye bir göz attıktan sonra Firdesin kalçasına hafif bir çimdik bastı:

— Yavaşça dön de şunlara bak.

Firdes de tesadüfen dönmüş gibi yavaş yavaş başını çevirdi.

Köşedeki masasaya bir kadınla bir erkek oturmuşlardı. Kadın genç, boyalı, ufak tefek bir şey. Erkek kır saçlı, iri yapılı, çirkin yüzlü bir adam. Birbirlerine o kadar sokulmuşlardı ki vücudları âdeta yapışmış. Erkek rakı kadehini doldurup kendi elile kadının ağzına uzatıyor, kadın bir yudumda içtikten sonra baygın bakışlarla âşıkını süzüyor:

— Mersi, şekerim.

— Âfiyet olsun, canımın içi.

Hamiyet hanım yavaşça:

— Görüyor musun, Firdesciğim, dedi. Ne güzel sevişiyorlar! Hayatın zevki budur işte, sevgili yavrum.

Firdes kaşlarını çattı:

— Siz, buraya namuslu aileler gelir, demiştiniz. Bunlar da o ailelerden mi?

Ce. Re.

(Devamı var)

Para çantası aşırılırken

Falcı — Şansınız açık.. Pek yakında elinize büyük bir para geçecek!

"Fransız karikatürü"

Hiddetin Sebebi

Kadın — (kocasına) ne yapıyorsun bu ne rezalet! O şampanya sonuncu şişe idi! "Le Rire„ den

RÜBÂÎ

Taktir olunup da hüsn-ü mecmu-i cihan
Peymaneme iksir olarak aksa heman
İçsem onu kanmam yine muhyi ararım
Vicdanımı reyyan edecek bir umman

Muhyiddin Râif Yengin

Ölürken Son Sözleri

★ Hür bir devlette hür bir kilise !.

Camille Benso (1810-61)

★ Bir imparator ayakta ölmelidir !.

Vespasian (9-79)

(Ayağa kalkmağa teşebbüs ederken öldü.)

★ İyi ol, faziletkâr ol, benim Lordum, buna ulaşmalısın. **Lord G. Lyttelton (1709-73)**

★ Bu kadar uzun sürebilir mi?.

William III (1650-1702)

★ Yürüyüşe çıkmazdan evvel kemiklerimi taşıyın. Çünkü âsiler, canlı veya ölü olayım, benim manzarama tahammül edemiyeceklerdir.

(Oğlu Edward'a)

Edward I (1239-1307)

★ Gel ve bir Fransız Mareşalının muharebe meydanında nasıl öldüğünü gör !.

Mareşal Ney (1764-1815)

(Bu sözü Waterloo'da 18-Haziran-1815 te söylemiştir. Kendisi ölüme mahkûm edilmişti ve Birincikânun 7. ci günü kurşuna dizilmiştir.)

★ Ölmek, azizi dostum, yapacağım son şey budur.

Lord Palmerston (1784-1865)

(Son hastalığında doktoruna.)

★ Bırakmayın açlıktan ölsün, zavallı Nelly'i !.

Charles II (1630-85)

(Ölüm döşeğinde nedimelerinden Nelly için)

(Ana Yasa) da Uydurma Kelimeler

Y

Yakalanmak = Derdest edilme[k]

Söz yok, mükemmel. Zaten "derdest" münasebetsiz bir lâftı. Osmanlıca kelimelerin hepsine âşık değiliz. Meselâ "hastalığa tutulmak" yerine "hastalığa giriftar olmak" sözü pek mi hoş?

Yargıç = Hâkim

Öyle "gıç" lı kelimelerden sakınmalı idik. Hâkim mânasına daha ahenkli ve ahenk içinde vakarlı, heybetli bir söz bulurduk. Eski Türkçe, "hâkim" e "yargu" derlerdi diye bunu "yargıç" yapmak abes.

Yargılanmak = Muhakeme edilmek.

Kaba söz. İnsana yargılandıktan sonra kazıklanacakmış gibi bir cezaya çarptırılacağı hissi veriyor. Bunları bir gün değiştireceğiz. İlk fırsatta...

Yargıtay = Temyiz mahkemesi

Keza.

Yasama yetkisi = Teşri[î] selâhiyet.

Karışmam.

Yasalı = Meşru

Olmamış.

Yayın = Neşriyat

Maalesef kullanıyoruz.

Yetkili makam = Az[...] makam

"Makam" ın yüzü suyu hü[rme]tine tuttu.

Yiyicilik = İrtikâp

Lâf ola.

Yorum = Tefsir — Yorum[la]mak = Tefsir etmek

Gider; netekim gidiyor da.

Yüce divan = Divan-ı âli

Ben esasta "yüce" kelimesi[nin] yüksek mânasına gelmekten [uzak] olduğu, bücür kaldığı fikri[nde]yim. Meselâ asker mânasına "[...] de öyledir, heybetsizdir. "Yü[ce] divan" dememize hiç mâni yo[k].

Yükleme = Taahhüt

"Yükleme-boşaltma" gibi [...] tâbirleriyle iltibası var; fena.

Yüklem = Teklif

Vazgeçelim bu çocuk oyunla[rın]dan !

Yükselme = Terfi

İyi değil. Görür görmez veya [i]şitir işitmez bize "terfi" keli[me]sindeki hususî mânayı veremi[yor] ki... Bu derece acemi, yersiz [...]me buluşlarla Anayasayı [...] iptidaî hale sokmuşuz.

Yürütmek erki = İcraî ku[vvet]

Hoppala !

Z

Zaman aşımı = Mürur-u zaman

Bir nefeste doğru dürüst [...] yene bravo !

Zorla alım = Müsadere

Sabık "Varlık vergisi" ne [...] mulü yoktur !

SON

SIR VEREN LEKE

"Donald Stone" den tercüme

III

Doktorlar Cemiyetindeki konferansınızdan göğsünüzde bir kan lekesi ile dönemezdiniz; bu lekeye sebep olan kazanın on birden sonra vukubulduğuna hükmettim, onun üzerine araştırmalara başladım. Bunun beni bu neticeye getireceğini ummazdım.

— Devam ediniz, rica ederim. Size cevap verip vermemek niyetinde miyim bilmem, fakat her halde benim merakımı uyandırmağa muvaffak oldunuz.

Müfettiş devam etti:

— Sizin doğrudan doğruya cinayetle olan alâkanızı meydana çıkaramadığımı kabul edelim, zira katil zanılan adamın eve girdiği ve çıktığı sabit oldu. Şimdiye kadar o sıralarda başka gireni gören olmamış, fakat bu Robbins'in geldiği zaman kapıcı kadının orada olmamasından da ileri gelebilir.

— Ben eve gelmeden kadını öldürmüşler! demesi, inanılır gibi görünmüyorsa da doğru olabilir.

— Evet, ama, ne gibi bir delil gösterebilirsiniz? Hakikaten beni itham edebilmek için, gömleğimdeki kan lekesinden daha ciddi daha aşikâr bir kaç sebep lâzım gelmez mi?

— Aradım ve bu kadının eski alâkalılarını da buldum. Bana ilk ipucunu veren masanın üstündeki bir mecmua oldu. Mecmuada oğlunuzun resmi vardı; daha sonra odasında oğlunuzun bir de fotoğrafını buldum. Kadının bir de kız kardeşi olduğunu haber aldım; Cambridge civarında bir köyde oturuyor, ona bu işe ismini karıştırmayacağımı vadederek kardeşinin mazisi hakkında bildiği pek az şeyi söylettim. Oğlunuzun Cambridgede bulunduğu sıralarda vak'a başlamış. Oğlunuz genç, kadın ise usta imiş, kendisini kadınla evlenmeğe mecbur addetmiş ve evlenmişler. Galiba hiç bir zaman beraber yaşamamışlar, fakat kadına oğlunuzdan on senedenberi muntazaman para geliyormuş.

— Bu söyledikleriniz doğru bile olsa, siz de bilirsiniz ki, bir kadın fazla rahtsız etmeye başlarsa boşanma yoluyla mesele halledilebilir.

Price: (hayır) demek ister gibi başını kaldırdı:

Kadın, katolikti, Sir Oliver, siz de memleketin en eski Romen katolik ailesinden birisine mensupsunuz. Onun için oğlunuzun da ayrılmasına kilise müsaade etmezdi; bu kadınla evli olarak istikbali mahvolmuş demekti. Müstemlekelere gitti, oralardaki hayatı nümune olacak kadar temizdi ve harbin dört senesi hariç, memleketine hiç uğramadı. Fakat, tam, altı hafta evvel, Denster Street cinayetinin hemen ertesi günü, sizden Londraya dönmesini emreden bir telgraf aldı. Bu sabahki gazetelerden öğrendiğime göre, oğlunuz gelmiş ve çoktandır alâkası olan bir genç kızla nişanlanmış.

— Çok zeki bir adamsınız

— Zekâmla bu meselede iftihar edemem, zira hemen hemen bütün cinayetlerde olduğu gibi, inanılmayacak bir tesadüf bana ip ucunu gösterdi: On dört Mart sabahının çok erken saatinde size rastgelip de sigaramı yakmak için ateş istemeseydim, bunların hiçbiri meydana çıkmazdı.

Sir Oliver:

— Mösyö Price, dedi; sizin bu akşamki ziyaretiniz biraz vakitsiz oldu. Oğlumla şimdi evlenebileceği genç kız, bu akşam yemeğe bana gelecekler. Acele evlenmelerini istedim. Oğlumu lâyık olduğu kızla evledirdikten sonra, Robbins ile aramızdaki bu işi düşünmek istemiştim. Nihayet bu adam haydudun biri değil mi?

— Bir çok kere hapse girip çıktı.

Sir Oliver, yanında duran etejerden bir cilt aldı, açıp bir kaç yaprak çevirdikten sonra bulduğu sayfayı Price'e uzattı:

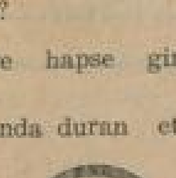

— Kendisiyle ifthar edenlerden değilim. Fakat belki benim hakkımdaki yazıları bir gözden geçirmek istersiniz. Fenne ve memleketime bir çoklarının çok büyük diyebileceği hizmetlerde bulundum. Hattâ galiba bazı yüksek adamlarda bu kanaatte ki, geçen hafta aldığım habere göre çıkacak olan yeni İngiltere lordlar kamarası âzâ listesinde benim de ismim varmış.

Price elindeki kitabın gösterilen sayfasını sonuna kadar hürmetle okuduktan sonra kapatarak sahibine iade etti:

— Evet memlektin size uzun bir minnettarlık borcu vardır; ne yazık ki adalet bunu dinlemez.

Sir Oliver omuzlarını hafifçe kaldırdı:

— Sizi değil, sırf beni tatmin etsin diye meseleyi tahlil edelim: "Bir tek oğlum var; bu biricik oğlumun, bütün hayatı ahlâksız, namussuz, haysiyetsiz, vakarsız, hiçbir meziyeti olmayan bir kadının yaşamasiyle mahvoluyor. O gece belki onda iyi bir taraf bulurum da çok, para mukabilinde, Yeni Zelânda'ya yahutta Avustralyaya gidip kendisini unutturmasını söylemk için evine gitmiştim. Reddetti.

(Devamı var)

Çeviren : Fatma Karay

Müşteri — (dişçiye) Ne dersiniz doktor, ikimizin de diş ağrısı durdu; pek rahatız!

"Fransız karikatürü"

Jandarma — (arkadaşına) dur, acele etmeyelim; kavga biraz daha kızışsın, biraz daha soyunsunlar, sonra ayırırız!

"Le Rire,, den

An'aneyi Muhafaza Merakı

An'aneyi muhafaza denilince Ingilizler hatıra gelir. O hususta işte bir fıkra daha :

Haşmetli şatonun yemek salonunda baş uşak her gün Lordun karısına kahvaltı sırası bir gümüş tabak uzatır ve her gün şu cevabı alır :

— Teşekkür ederim, istemem.

Tabakta peynir vardır ve kırk senedir Lady, aynı suretle peyniri geri çevirmektedir.

Bir gün baş uşak peynir tabağını getirmez. Lady sorar :

— Peynir nerede?

— Efendimiz... Düşündüm ki peynire hiç iltifat buyurmuyorsunuz. Tasarruf zamanındayız. Hazfetmek cesaretinde bulundum.

— Yanlış hareket etmişsiniz.

Ertesi günü peynir tabağı tekrar sunulur ve Lady yine aynı cevabı verir :

— Teşekkür ederim, istemem !

HAZIR CEVAPLIK

Guitry soyunma odasında makiyajını temizlerken kendisini ısrarla yemeğe davet eden bir adama ertesi günü onunla öğle yemeğini yemeği kabul ettiğini söylemek zorunda kalır.

Adam memnun teşekkür ederek kapıya doğru yürür. Guitry adamı gitmiş sanarak ehm yüzünü temizlemeğe devam eder, hem de kâtibine:

— Emile, şu baş belâsı herife yarın onunla beraber yemeğe gidemiyeceğimi derhal yaz...

Bir de aynaya bakar ki, herif daha gitmemiş arkasında duruyor. Hemen döner, hiç bozmadan:
— Zira! der, yarın yemekte Mösyö ile beraberiz!

Menfaatinizi korumak istiyorsanız
AYDEDE
ye ilân veriniz çünkü:
AYDEDE
de çıkan ilânların ömrü bir günlük değildir

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık	Memleket içi	7,5	Lira
»	Memleket dışı	12	»
1 Senelik	Memleket içi	14	»
»	Memleket dışı	21	»

Şukadarcık
Kolynos diş macunu
ferahlandırıcı, temizleyici

KÖPÜK

vermeğe kâfidir

TÜRKİYE MÜMESSİLİ
Şark Merkez Ecza Deposu
İstanbul

Eğlence :

Alfabe monogramı

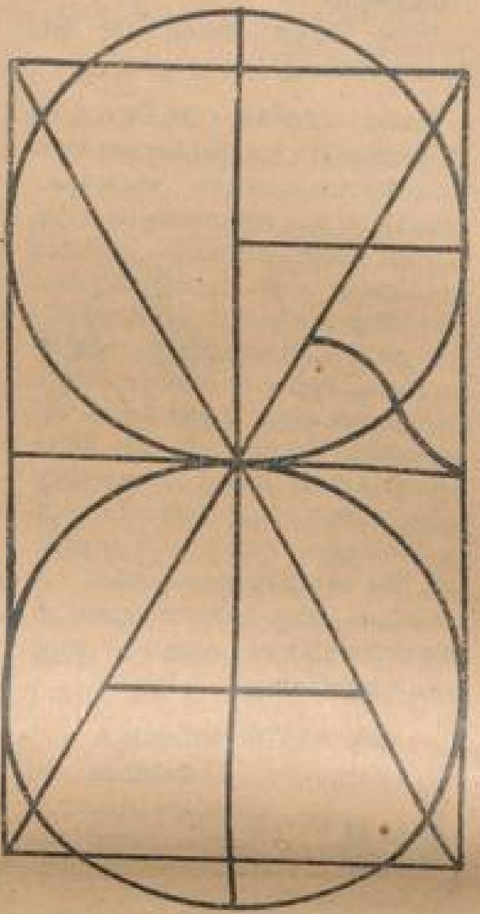

Bu monogram içerisinde Alfabenin bütün harflerini ve (0 dan 9 a) kadar rakamları bulabilirsiniz.

Siz Olsaydınız Ne Yapardınız?

Yarım asır kadar evvel Güne[y] Amerikada bir çiftçi tarla[sını] sürmüş, evine geliyordu. Sa[ba]nını evinin önüne bırakar[ak a]tını ahıra soktu ve yemeği[ni ye]mek için içeri girdi. Hem[en ilk] lokmaları ağzına atmıştı ki [ka]rısı:

— Kızılderililer hücum ediy[or]lar diyerek helecanla odaya g[ir]di.

Çiftçi hemen tüfeğini ala[rak] dışarı çıktı ve görünen 8-[10] Hintliye ateş etmeye başla[dı]. Daha 5-6 kurşun atmıştıki Hin[t]liler kaçtılar ve adam bu kaçı[şın] sebebini araştırırken ovanın he[r] tarafından dumanlar yükselme[ye], çıtırdılar işitilmeye başladı.

Adam ne yapsın ki evini [kur]tarsın?

Cevap:

Çiftçi hemen ahıra koştu [ve] atını sabana koşarak müm[]kün olduğu kadar büyük bir top[]rak parçasını yangının yakla[ş]masından evvel sürdü. Ve [bu] şekilde kuru otlar toprağın [al]tında kaldığı için yangın evde[n u]zakta söndü.

SATILIK GÜZEL BİR ARSA

Göztepede tiren istasyonuna çarşıya iki dakika mesafede. Ç[am]lıcanın tertemiz hvasasına [ka]rşı toprağı feyizli, bir villâ inşa[sına] fevkalâde elverişli bir dönüm[den] fazla güzel bir arsa satılıktır. [Ta]lip olanların AYDEDE'de mu[har]rir Ertuğrul Şevket'e müracaa[tları]. Mutavassıt kabul edilmez.

KALECİK

"Kırmızı"

Ankara bölgesinin şaraplık üzümlerinden yapılmıştır.
Milletlerarası şarap Kongresinde en çok takdir kazanan bir çeşidimizdir.

Tekel

Çocuk Ansiklopedisi

Türkiyenin yalnız bütün çocuklarını değil hattâ bütün büyüklerini de ilgilendirir.

★★★

Bütün dünyanın bilgileri herkesin anlıyacağı tarzda sade olarak yazılmıştır.

★★★

2 Büyük Cilt - 1448 sayfa - 1783 Resim - 218 Mevzu

Fiyatı 15 Liradır.

İstanbul TAN Matbaası

Hanımeli

Türkiyenin En Büyük Kadın Gazetesi

ARALIK SAYISI ÇIKTI

Bütün Yazıları Ciddi, Faydalı, Pratik, Öğreticidir. Renklerle ve Resimlerle Gösterilmiştir.

40 Sayfa 50 Kuruş

İstanbul TAN Matbaası

Sahibi : F. KARAY
Yazı işlerini fiilen idare eden : Cemal Refik Delibaş
[İ]dare yeri : Ankara Caddesi 98/2 İstanbul
Dizildiği yer : Murad KERMAN Mürettiphanesi
Basıldığı yer : TAN Matbaası

Herkesin cebinde bulunması lâzım Saygı hissinize,

ve sıhhatinize büyük yardımı olan essiz keşif, medeni bir ihtiyaç maddesi

SEN - BEN

Kokusundan çekindiğiniz şeyi yemek için size cesaret veren tek müstahzar. Depo : TÜRKİYE Eczanesi - İstanbul Ankara Caddesi No. 88 Tel : 23475

T. C.

ZİRAAT BANKASI

1949

Yılı İkramiye Tutarı

300.000 lira

Her Çekilişte:

25.000, 10.000, 5.000 liralık

İkramiyelerden başka 461 adet muhtelif ikramiyeler. Bundan faydalanmak için çekilişlerden bir ay evvel

ZİRAAT BANKASINDA

100 liralık vadesiz bir tasarruf hesabı açtırmak kâfidir. Çekilişler:

28 Şubat - 30 Mayıs - 31 Ağustos
30 Aralık